

Vec C-386/21

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

24. jún 2021

Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania:

Cour d'appel de Mons

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

10. máj 2021

Odvolateľka:

Ryanair DAC, predtým Ryanair Ltd

Odporkyňa v konaní o odvolaní:

Happy Flights Srl

VO VECI:

RYANAIR DAC, spoločnosť podľa írskeho práva, so sídlom v Írsku v DUBLINE, Airside Business Park, Swords 0, Dublin Airport [omissis] [Identifikačné údaje Ryanair DAC].

odvolateľka vo veci samej a odporkyňa v konaní o vzájomnom odvolaní,

[omissis] [Identifikačné údaje advokátov Ryanair DAC] [omissis]

PROTI:

SPRL (teraz SRL) HAPPY FLIGHTS [omissis] so sídlom 9920 LOVENDEGEM, [Belgicko] Bredestraat Kouter, 69,

odporkyňa v odvolacom konaní a vzájomná odvolateľka,

[omissis] [Identifikačné údaje advokátov SRL Happy Flights] [omissis] [Úvahy týkajúce sa konania]. [omissis]

I. Skutkový stav a okolnosti predchádzajúce konaniu

1. Spor vedie SRL HAPPY FLIGHTS (ďalej len „HF“), spoločnosť podľa belgického práva špecializujúca sa na vymáhanie pohľadávok, na ktorú cestujúci v leteckej doprave postúpili svoje práva, s leteckou spoločnosťou RYANAIR DAC (ďalej len „RY“) podľa írskeho práva, voči ktorej sa HF domáha náhrad, ktoré prináležia cestujúcim na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (ďalej len „nariadenie č. 261/2004“).
2. V prejednávanej veci ide o zrušenie letu FR6351, ktorý sa mal uskutočniť zo Sofie (SOF) do Charleroi (CRL) 17. septembra 2017, pričom dotknutými sú títo cestujúci: [omissis]. [Identifikačné údaje dotknutých cestujúcich]
3. HF e-mailom z 18. septembra 2017 vyzvala RY, aby jej zaplatila sumu 7 229,75 EUR z dôvodu náhrady škody a náhrady nákladov na letenky, pričom RY prijatie e-mailu potvrdila, ale odmietla HF zaplatiť.
4. Návrhom z 2. januára 2018 HF podala na Tribunal de l'entreprise du Hainaut (Division Charleroi) [Súd pre spory medzi podnikmi Hainaut (oddelenie Charleroi), Belgicko] proti RY žalobu o zaplatenie sumy

- 7 229,75 EUR, ktorá sa mala zvýšiť o úroky z omeškania a následne súdne úroky od 18. septembra 2017 až do úplného zaplataenia.
5. RY vo svojich návrhoch spochybnila právomoc belgických súdov a podala vzájomný návrh na náhradu škody vo výške 5 000 EUR z dôvodu zneužitia konania.
  6. [omissis] [Informácia týkajúca sa konania].
  7. Napadnutým rozsudkom, ktorý bol vydaný 21. júna 2019 na základe vyjadrenia oboch strán, sa rozhodlo, že žaloba je prípustná a dôvodná a RY sa ukladá povinnosť zaplatiť HF sumu 7 229,75 EUR, ktorá sa zvýši o úroky z omeškania a následne súdne úroky od 18. septembra 2017 do úplného zaplataenia, že vzájomný návrh sa prijíma a vyhlasuje sa za nedôvodný; vzájomný návrh RY sa zamietá a RY sa ukladá povinnosť nahradiť trovy konania; [omissis] [výroky týkajúce sa trov konania] že rozsudok je predbežne vykonateľný bez ohľadu na akékoľvek prípadné odvolanie.
  8. RY podala proti uvedenému rozsudku odvolanie návrhom z 26. júla 2019.
  9. HF podala vzájomné odvolanie týkajúce sa trov konania, ktorého prípustnosť RY spochybňuje.

II. Prípustnosť odvolania vo veci samej

10. [omissis] [Prejednanie prípustnosti odvolania RY vo veci samej. Vnútroštátny súd rozhodol, že odvolanie je prípustné]

III. Uvádzané odvolacie dôvody

21. Prvý odvolací dôvod, ktorý uvádza RY, sa týka neprípustnosti pôvodnej žaloby HF pre nedostatok aktívnej legitímácie, resp. záujmu na konaní o vymáhanie náhrad na základe nariadenia č. 261/2004, a to z dôvodu, že HF, ktorá nie je spotrebiteľom ani cestujúcim, nie je nositeľkou práva k pohľadávke z dôvodu neexistencie platnej zmluvy o postúpení pohľadávky podľa írskeho práva; jej druhý a tretí odvolací dôvod sa týkajú nedostatku právomoci belgických súdov na prejednanie sporu; jej štvrtý a piaty odvolací dôvod sa týkajú uplatnenia jej všeobecných podmienok, ktoré vyžadujú predchádzajúce uplatnenie pohľadávky cestujúcim a zakazujú postúpenie pohľadávky.
22. Pred preskúmaním prípustnosti a dôvodnosti návrhu však súd musí najprv overiť svoju právomoc na jeho prejednanie; súd teda musí najprv overiť svoju medzinárodnú právomoc.

IV. Právomoc belgických súdov**A. Pokiaľ ide o doložku o voľbe právomoci**

23. RY sa odvoláva na doložku o voľbe právomoci uvedenú v článku 2.4 jej všeobecných prepravných podmienok, podľa ktorej *„ak dohovor alebo rozhodné právo nestanovuje inak, zmluva o preprave, ktorú ste s nami uzavreli, ako aj tieto všeobecné podmienky a pravidlá sa spravujú írskym právom a akýkoľvek spor, ktorý vznikne zo zmluvy alebo v súvislosti s ňou, podlieha právomoci írskych súdov.“*
24. V prípade sporu medzi spoločnosťou podľa belgického práva a spoločnosťou podľa írskeho práva je uplatniteľným právnym rámcom nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len „nariadenie č. 1215/2012“).
25. Súdny dvor Európskej únie bol nedávno požiadaný, aby rozhodol o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa výkladu článku 25 ods. 1 tohto nariadenia vo veci, ktorá sa týka uplatnenia doložky o voľbe právomoci v prepravnej zmluve voči spoločnosti na vymáhanie pohľadávok, ktorej cestujúci postúpil svoje právo na zaplatenie pohľadávky založené na nariadení č. 261/2004 (rozsudok z 18. novembra 2020, DELAYFIX, C-519/19).
26. V tomto spore cestujúci postúpil DELAYFIX, poľskej spoločnosti na vymáhanie pohľadávok, právo požadovať na základe nariadenia č. 261/2004 náhradu škody za zrušenie letu z Milána do Varšavy, ktorý prevádzkovala RY; zmluva o preprave medzi cestujúcim a spoločnosťou RY obsahovala doložku o voľbe právomoci v prospech írskych súdov.
27. V súvislosti so žalobou vo veci samej, ktorú podala DELAYFIX na súd vo Varšave, RY namietala voči spoločnosti na vymáhanie pohľadávok doložku o voľbe právomoci. Súd vo Varšave zamietol námietku nepríslušnosti, ktorú podala RY. RY sa proti tomuto rozhodnutiu odvolala na Krajský súd Varšava (Poľsko), ktorý rozhodol položiť SDEÚ túto prejudiciálnu otázku:
- „Majú sa článok 2 písm. b), článok 3 ods. 1 a 2 a článok 6 ods. 1 smernice 93/13..., ako aj článok 25 nariadenia [č. 1215/2012] – pokiaľ ide o skúmanie platnosti dohody o voľbe právomoci – vykladať v tom zmysle, že aj konečný nadobúdateľ pohľadávky, ktorý ju nadobudol na základe postúpenia od spotrebiteľa, ale sám nie je spotrebiteľom, sa môže odvolávať na to, že zmluvné podmienky neboli individuálne dohodnuté a že v dohode o voľbe právomoci sú použité nekalé zmluvné podmienky?“*
28. V tomto rozsudku sa Súdny dvor Európskej únie ešte pred tým, ako odpovedal na prejudiciálnu otázku, ktorá mu bola predložená, rozhodol

- určiť, za akých podmienok môže doložka o voľbe právomoci zaväzovať spoločnosť na vymáhanie pohľadávok, ktorej cestujúci postúpil svoju pohľadávku.
29. Súdny dvor sa domnieva, že doložka o voľbe právomoci vložená do zmluvy môže vyvolávať účinky len vo vzťahoch medzi stranami, ktoré udelili svoj súhlas s uzatvorením tejto zmluvy (bod 42), že postupník (spoločnosť na vymáhanie pohľadávok) nie je stranou zmluvy o preprave, v ktorej je táto doložka uvedená, ale tretou osobou vo vzťahu k tejto zmluve (bod 43), na základe čoho prijal záver, že letecká spoločnosť v zásade nemôže namietat' doložku o voľbe právomoci voči spoločnosti na vymáhanie pohľadávok, ktorej cestujúci postúpil svoju pohľadávku (bod 46), s výnimkou prípadu, keď by podľa vnútroštátneho práva uplatňujúceho sa vo veci samej táto tretia osoba vstúpila do všetkých práv a povinností pôvodnej zmluvnej strany (bod 47); ak to tak nie je, spoločnosť na vymáhanie pohľadávok nie je doložkou o voľbe právomoci viazaná.
  30. Podľa výroku tohto rozsudku sa má článok 25 nariadenia č. 1215/2012 vykladať v tom zmysle, že na spochybnenie právomoci súdu rozhodovať o žalobe o náhradu škody podanej na základe nariadenia č. 261/2004 a smerujúcej proti leteckej spoločnosti, **táto letecká spoločnosť nemôže namietat' doložku o voľbe právomoci vloženú do zmluvy o preprave uzavretej medzi cestujúcim a touto leteckou spoločnosťou voči spoločnosti na vymáhanie pohľadávok, ktorej cestujúci postúpil svoju pohľadávku, s výnimkou prípadu, že podľa právnej úpravy členského štátu, ktorého súdy sú v tejto doložke určené, táto spoločnosť na vymáhanie pohľadávok vstúpila do všetkých práv a povinností pôvodnej zmluvnej strany, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.**
  31. V prejednávanej veci súd zamýšľa postupovať v súlade so záverom v uvedenom rozsudku, v dôsledku čoho musí na účely určenia svojej medzinárodnej právomoci overiť, či podľa írskoho práva – keďže írské súdy sú v spornej doložke určené ako príslušné súdy – HF vstúpila do všetkých práv a povinností cestujúcich.
  32. Právomoc sa však musí posudzovať nezávisle od podstaty veci, so zreteľom na to, čo sa uvádza v predvolaní na súd (pozri M. DESCAMPS: *Compétence internationale et loi applicable en matière d'obligations contractuelles et non contractuelles*. In: X. *Obligations, Traité théorique et pratique*. VII, 1.1.11, a rozsudok SDEÚ EFFER 4/3/1982), po preskúmaní *prima facie* bez toho, aby bola dotknutá podstata veci.
  33. Žalobný návrh obsahuje vysvetlenie HF, že sa špecializuje na vymáhanie náhrad splatných na základe nariadenia č. 261/2004 a že cestujúci „*postúpili svoj nárok, ktorý im vznikol ako cestujúcim na základe nariadenia, na navrhovateľku v súlade s článkom 1689 a nasl. Code civil (občiansky zákonník)*“; v replike sa HF obmedzuje na tvrdenie, že postúpenie

- pohľadávky, na ktoré sa odvoláva, sa spravuje výlučne belgickým právom, ktoré si strany zvolili v rámci zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi cestujúcimi a HF.
34. HF preto nijako nepreukázala platnosť postúpenia pohľadávky a uplatniteľnosť postúpenej pohľadávky voči dlžníkovi podľa írskeho práva, a teda ani dosah postúpenia podľa írskeho práva, čiže nepreukázala, že vstúpila do všetkých práv a povinností cestujúcich podľa írskeho práva.
  35. RY sa domnieva, že írske právo neumožňuje postúpiť právo na zaplatenie pohľadávky (*assignment of bare legal right*) na subjekt, ktorý k pohľadávke, ktorú uplatňuje, nemá žiaden vzťah okrem vzťahu, ktorý vytvoril prostredníctvom takéhoto postúpenia pohľadávky, čo je v rozpore s írskym verejným poriadkom, a preto postúpenie pohľadávky na spoločnosť HF nie je platné.
  36. Preukázala to predložením stanoviska, ktorého autorom je Donal John O'Donnell, sudca Supreme Court of Ireland (Najvyšší súd Írska), a nedávneho rozsudku Najvyššieho súdu Írska SPV Osus Ltd -v- HSBC Institutional Trust Services (Ireland) Ltd z 31. júla 2018, ako aj článku v írskych právnickej literatúre, ktorý sa týka tohto rozsudku (dôkazy 25 a 26 v jej spise).
  37. Z uvedeného vyplýva, že doložku o voľbe právomoci nemožno namietat voči HF, ktorá je tretou osobou vo vzťahu k zmluve o preprave, neudelila súhlas s uzavretím tejto doložky a nemôže sa odvolávať na úplné postúpenie pohľadávky z hľadiska írskeho práva.
  38. Z tohto dôvodu netreba skúmať platnosť a prípadne nekalú povahu doložky o voľbe právomoci, ktorou nie je HF viazaná.

B. Pokiaľ ide o uplatňovanie nariadenia č. 1215/2012

39. Keďže sa doložka o voľbe právomoci neuplatní, treba určiť, ktorý súd má podľa nariadenia č. 1215/2012 medzinárodnú právomoc na prejednanie žaloby o náhradu škody podanej belgickou spoločnosťou na vymáhanie pohľadávok proti írskych leteckej spoločnosti podľa nariadenia č. 261/2004.
40. Podľa článku 4 tohto nariadenia sú v zásade príslušné súdy členského štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko, v tomto prípade írske súdy okrem tých, ktoré majú osobitnú právomoc.
41. Treba zdôrazniť, že HF, ktorá je vo vzťahu k zmluve tretou osobou a nie je cestujúcim ani spotrebiteľom ani združením spotrebiteľov, ale podnikom v zmysle článku I ods. 1 bodu 1 Code de droit économique (hospodársky zákonník), takže sa v zásade nemôže odvolávať na kogentné ustanovenia o medzinárodnej súdnej právomoci, ktoré majú chrániť spotrebiteľov a umožniť im podať žalobu v štáte ich bydliska podľa článku 17 nariadenia

- (EÚ) č. 1215/2012, ktorý sa navyše neuplatní na zmluvy o preprave okrem tých, ktorých predmetom je zabezpečenie dopravy a ubytovania za jednu cenu.
42. *Ratio legis* tohto článku je predovšetkým zabrániť tomu, aby spotrebiteľ, ktorý čelí nákladom a ťažkostiam v súvislosti s konaním v inom štáte, než je jeho vlastný, nebol zbavený prístupu k spravodlivosti, čo je riziko, ktoré neexistuje v prípade, že žalobu podal podnik v rámci svojej ekonomickej činnosti v medzinárodnom rozsahu.
  43. HF však odkazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 9. júla 2009 (C-204/08) vo veci REHDER, podľa ktorého sa článok 5 bod 1 písm. b) druhá zarážka nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 [teraz nahradený článkom 7 bod 1 nariadenia (EÚ) č. 1215/2012] má vykladať v tom zmysle, že v prípade leteckej prepravy osôb z jedného členského štátu na miesto určenia v inom členskom štáte uskutočnenej na základe zmluvy uzavretej s jedinou leteckou spoločnosťou, ktorá je prevádzkujúcim dopravcom, príslušným súdom na rozhodnutie o návrhu na náhradu škody na základe tejto zmluvy o preprave a na základe nariadenia (ES) č. 261/2004, je súd podľa voľby žalobcu, v obvode ktorého sa nachádza miesto odletu alebo miesto priletu lietadla, ktoré sú dohodnuté v uvedenej zmluve.
  44. Súdny dvor totiž usúdil, že v prípade väčšieho počtu miest poskytovania služieb v rôznych členských štátoch je rovnako potrebné nájsť miesto, ktoré zabezpečuje najužšiu väzbu medzi predmetnou zmluvou a príslušným súdom, predovšetkým miesto, kde sa na základe tejto zmluvy má uskutočniť hlavné poskytnutie služieb (bod 38); rozhodol, že jediné miesta, ktoré vykazujú priamu väzbu s uvedenými službami poskytovaných plnením záväzkov súvisiacich s predmetom zmluvy, sú miesta odletu a priletu lietadla (bod 41), pričom každé z týchto dvoch miest plnenia vykazuje dostatočnú väzbu blízkosti so skutkovým stavom veci, a preto zabezpečuje úzku spojitosť z hľadiska pravidiel osobitnej súdnej právomoci medzi zmluvou a príslušným súdom (bod 44), pričom takáto možnosť voľby tiež spĺňa požiadavku predvídateľnosti a je v súlade s cieľom právnej istoty, a ďalej pripomína, že žalobcovi zostala zachovaná možnosť obrátiť sa na súd bydliska žalovaného (bod 45).
  45. HF z toho vyvodila, že v prejednávanej veci majú medzinárodnú právomoc belgické súdy, lebo miesto odletu alebo priletu sporného letu sa nachádza na letisku Charleroi (Hainaut – Belgicko).
  46. V súvislosti s rozsudkom REHDER však podal žalobu samotný cestujúci v leteckej doprave, priamy zmluvný partner viazaný zmluvou o leteckej preprave, a nie tretia osoba, postupník, ktorý nie je zmluvnou stranou.

47. RY vysvetľuje, že ak je postupník vo vzťahu k zmluve uzavretej medzi cestujúcim a leteckou spoločnosťou treťou osobou, nie je zmluvou o preprave medzi cestujúcim a leteckou spoločnosťou viazaný, a preto nemôže byť viazaný ani v nej uvedenými doložkami, či už ide o doložku o voľbe právomoci alebo o miesto odletu alebo príletu dohodnuté medzi cestujúcim a leteckou spoločnosťou v zmluve o preprave.
48. RY preto tvrdí, že keďže postupník nemá žiadnu väzbu k miestu plnenia zmluvy o preprave uzavretej medzi leteckou spoločnosťou a cestujúcim, nemôže proti leteckej spoločnosti podávať žalobu podľa miesta plnenia zmluvy uzavretej medzi cestujúcim a leteckou spoločnosťou, ale musí leteckú spoločnosť žalovať na súdoch štátu, v ktorom má žalovaná bydlisko, v súlade so všeobecným pravidlom uvedeným v článku 4 nariadenia č. 1215/2012, t. j. v danom prípade na írskych súdoch.
49. RY uvádza, že rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 7. marca 2018, najmä vo veci AIR NOSTRUM (spojené veci C-274/16, C-447/16 a C-448/16), vyššie uvedené tvrdenie nijako nespochybňuje, keďže Súdny dvor vôbec neanalyzoval možnosť pre postupníka, ktorý je vo vzťahu k prepravnej zmluve treťou osobou, podať žalobu proti leteckej spoločnosti na základe miesta plnenia zmluvy o preprave.
50. V uvedenom rozsudku sa mal Súdny dvor Európskej únie vyjadriť k otázke miesta zmluvného plnenia podľa zmluvy o leteckej preprave v prípade priamo prípojných letov zabezpečovaných rozličnými leteckými spoločnosťami (miesto príletu druhého letu); Súdny dvor mal tiež odpovedať na otázku, či sa pojem „v zmluvných veciach“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia č. 1215/2012 vzťahuje aj na žalobu cestujúcich leteckou dopravou o náhradu škody podľa nariadenia č. 261/2004 proti prevádzkujúcemu leteckému dopravcovi, ktorý nie je zmluvným partnerom dotknutého cestujúceho.
51. Súdny dvor odpovedal na túto otázku kladne, pričom sa opieral najmä o článok 3 ods. 5 druhú vetu nariadenia č. 261/2004, ktorá spresňuje, že keď prevádzkujúci letecký dopravca, ktorý nemá žiadny zmluvný vzťah s cestujúcim, plní záväzky vyplývajúce z tohto nariadenia, považuje sa za osobu konajúcu v mene osoby, ktorá je vo zmluvnom vzťahu s cestujúcim, pričom záväzky dopravcu majú svoj pôvod v zmluve o leteckej preprave, takže za okolností konania vo veci žalobu o náhradu škody za veľké meškanie letu vykonaného prevádzkujúcim leteckým dopravcom ako je Air Nostrum, ktorý nie je zmluvným partnerom dotknutých cestujúcich, treba považovať za žalobu podanú v oblasti zmlúv o leteckej preprave uzavretých medzi týmito cestujúcimi a spoločnosťou AIR BERLIN, resp. IBERIA.
52. V prejednávanej veci je situácia odlišná, lebo žalobu o náhradu škody proti leteckému dopravcovi, ktorý je zmluvným partnerom cestujúcich, nepodali cestujúci ale spoločnosť na vymáhanie pohľadávok, ktorá je vo vzťahu

k zmluve o leteckej preprave treťou osobou a ktorá sa síce odvoláva na svoje postavenie postupníka, ale nepreukázala, že vstúpila do všetkých práv a povinností cestujúcich – postupcov.

53. Vzniká preto otázka týkajúca sa uplatňovania a výkladu článku 7 bod 1 nariadenia č. 1215/2012.
54. Z tohto dôvodu treba položiť Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálne otázky uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Z TÝCHTO DÔVODOV

Cour d'appel de Mons (Odvolací súd Mons, Belgicko)

[*omissis*] [Informácie týkajúce sa konania] [*omissis*] predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie tieto prejudiciálne otázky:

1. Má sa článok 7 bod 1 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach vykladať v tom zmysle, že pojem „v zmluvných veciach“ v zmysle tohto ustanovenia sa vzťahuje aj na žalobu o náhradu škody, podanú na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91, spoločnosťou na vymáhanie pohľadávok, ktorá je vo vzťahu k zmluve o leteckej preprave treťou osobou a odvoláva sa na svoje postavenie postupníka pohľadávky cestujúceho, aj keď táto spoločnosť nepreukázala, že vstúpila do všetkých práv a povinností pôvodného zmluvného partnera?
2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, má sa článok 7 bod 1 písm. a) a článok 7 bod 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach vykladať v tom zmysle, že miestom zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby, je miesto plnenia zmluvy o leteckej preprave, teda miesto odletu alebo príletu letu, prípadne iné miesto?

[*omissis*] [Prerušenie konania]

[*omissis*] [Záverečná procesná formula, podpisy a dátum].